

Manual de tenencia responsable DE ANIMALES DE COMPAÑÍA

Manual *tenencia responsable* DE ANIMALES DE COMPAÑÍA

Edita:
©Ministerio de Derechos Sociales, Consumo y Agenda 2030
Secretaría General Técnica - 2025
<https://cpage.mpr.gob.es/>
NIPO en línea: 233-25-004-X
Diseño e maquetaxe: Grupo Asis Biomedica S.L.

índice

Introdución	7
Consideracións a ter en conta antes de adquirir un animal de compañía	9
De que medios dispoño para adquirir un animal de compañía?	12
Compra	13
Adopción	15
Como coidar correctamente a un animal de compañía	20
Alimentación	24
Comodidade	36
Saúde	45
Seguridade	50
Conduta	56

Introducción

➤ *Introdución*

O ser humano leva convivindo cos animais dende tempo inmemorial, e neste proceso a relación con eles ha ir pasando dunha meramente utilitaria a outra moito máis próxima, ata converterse en parte da súa propia familia.

Hoxe en día, a nosa sociedade está máis concienciada que nunca sobre a necesidade de respectar **e protexer os dereitos dos animais**, proba diso son as campañas que buscan terminar co abandono animal e o apoio social que estas reciben, así como as reformas legais que están a ter lugar nos últimos tempos.

Nun estudo que se fixo preguntando ás protectoras de España, descubriuse que unha das principais razóns polas que fallan as adopcións é a escasa previsión dos novos coidadores:

- Maior responsabilidade da esperada.
- Falta de tempo ou espazo.
- Problemas de comportamento.
- Factores económicos.
- Caída do entusiasmo dos nenos.
- Animais adoptados en período do Nadal.

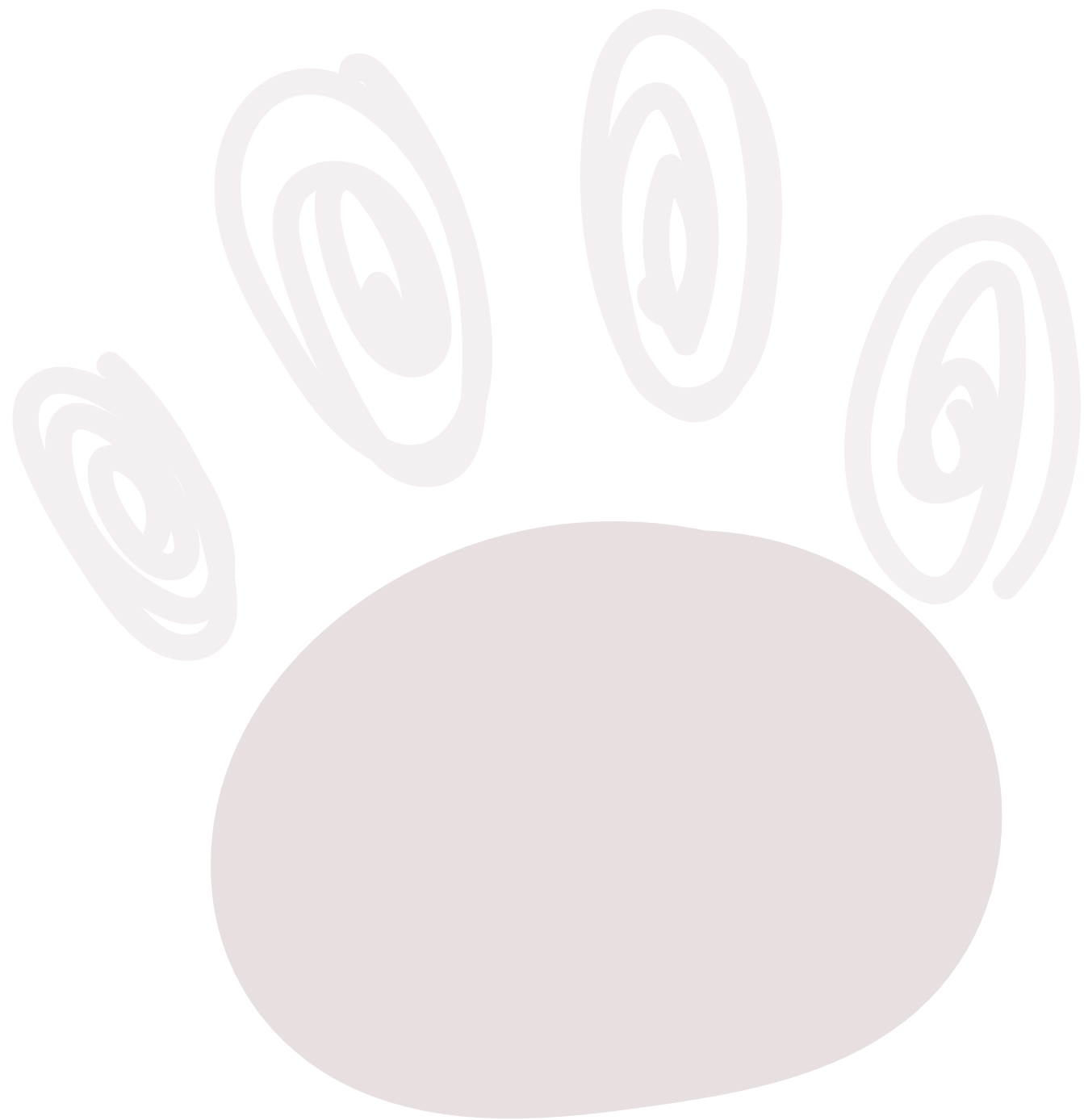
➤ *O obxectivo*

Co fin de axudarche a tomar unha mellor decisión como futuro responsable dun animal de compañía, elaboramos esta guía, con todos os aspectos que poden ser relevantes á hora de comprar ou adoptar ao novo membro da familia, sexa un can, un gato ou outro animal máis exótico.

Orientarémosche dende o momento no que empezas a propoñerte incorporar un animal de compañía á túa familia ata que o acolles na túa casa e coidas del de maneira cotiá. Tamén **resaltaremos as complicacións** extra que pode supoñer o apostar por un animal exótico. Ao mesmo tempo, **explicarémosche como facer unha compra ou adopción** responsable e todo o que implica o proceso de integralo na túa familia.

*Consideraciones a
ter en contra*

ANTES DE ADQUIRIR
UN ANIMAL DE COMPAÑÍA.

➔ Sabes que implicacións terá un animal na túa vida?

Se queres ser un **coidador responsable** que poda garantir ao novo membro da familia a calidade de vida que se merece, estas son as primeiras preguntas que debes facerte, mesmo antes de empezar a buscar o mellor método para facer unha compra responsable ou adoptar.

Para orientarche a atopar a resposta a estas preguntas, aquí tes diferentes factores a ter en conta:

MOTIVOS

Cando se pensa na posibilidade de comprar ou adoptar un animal de compañía, adoita ser porque hai un primeiro desexo ou **motivación moi concreta**. Recoñecela é importante, porque será a base que establecerá a túa relación co futuro membro da familia.

Estas son as **razóns máis frecuentes de adopción ou compra**. Contempla cal pode ser o teu caso e asegúrate de que sexa unha razón suficientemente sólida:

- **Desexo de terceiros:** Alguén na túa familia expresou o seu desexo de adquirir un animal

de compañía. Se se trata persoas menores de idade, debes ter en conta que o adulto titular será responsable de tomar a decisión final, así como dos coidados, molestias ou accidentes que poida ocasionar o animal.

- **Compañía:** Chamámoslos animais de compañía por algo, está claro, pero debes ter en conta que non están aí só por ti. O animal, xa sexa un can, un gato ou outro máis exótico, terá a súa propia maneira de ser, e podería non cumprir coa túa expectativa de facerche compañía tanto como quixeses, algo que ocorre máis frecuentemente cos animais exóticos. É importante valorar a compatibilidade do animal co futuro responsable. O mesmo ocorre con situacións nas que se busca incorporar un segundo animal para acompañar a un que xa viva no fogar: será vital anticipar e adiantarse a calquera incompatibilidade.
- **Emocións:** É posible que a pena que sentes por un animal abandonado sexa a motivación para adoptalo. En ningún caso é recomendable deixarse guiar só polas emocións á hora de adquirir un animal de compañía, xa que se trataría de un acto impulsivo e non se estaría analizando a existencia dos recursos necesarios para coidar dese animal.

- **Curiosidade pola especie:** É positivo que teñas interese por coñecer mellor a unha especie animal, pero normalmente este interese pode diminuír co paso do tempo. Esta situación adóitase dar en especies exóticas, nas que se idealizan as futuras experiencias como animal de compañía, sen ter o coñecemento do traballo que supón os seus coidados e mantemento. Para saciar a curiosidade, primeiro deberías informarte sobre a especie, se é posible pensar en ser casa de acollida temporal, e despois de probar, adoptalo só se conclúes que compres cos requisitos mínimos para coidar do animal.

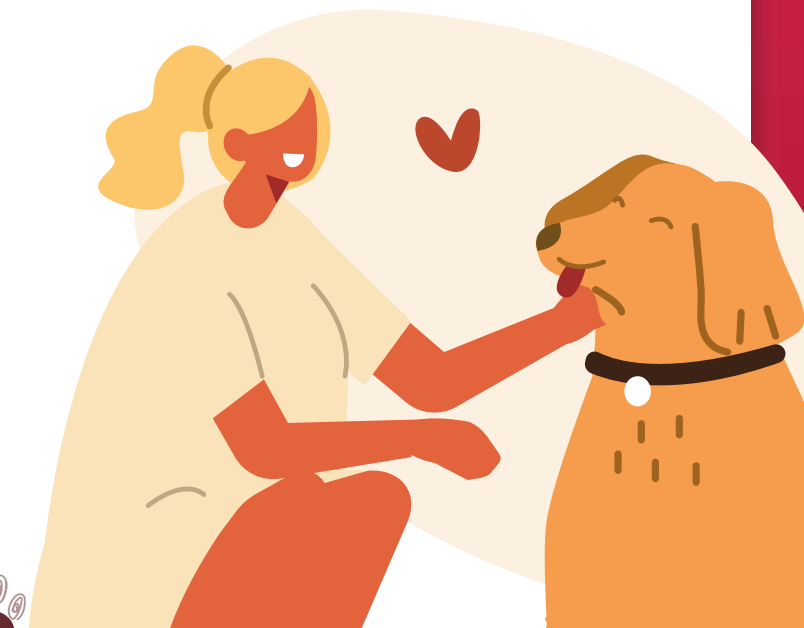
- **Modas:** Unha raza ou especie moi concreta púxose de moda ou che parece boa idea adoptar a un animal de compañía concreto por algunha razón de tipo estético. Esta sería unha decisión irrespectuosa para o animal e os seus dereitos, xa que se ve ao animal como un complemento e en ningún momento tense en conta o seu benestar. Sempre habería que ter en conta as necesidades do animal, antes de nada, e se máis aló do atractivo estético, este animal será compatible cos seus coidadores.

- **Utilidade:** Buscas obter un animal de compañía por algunha utilidade que este supoña. Por exemplo, cans para protexer o fogar ou gatos para a depredación de ratos. É posible que o animal non poda cumprir co rol que se lle asigne, dependendo da situación, requirirá dun adestramento respectuoso e consistente. Ademais, como titular, terás que ser capaz de cubrir todas as súas necesidades e cumprir coas responsabilidades legais relacionadas coa devandita utilidade.

TEMPO DE COMPROMISO

É importante que entendas o alto grao de compromiso que supón o coidado do animal e así evitar situacións que poñan en conflito algún aspecto da túa vida coa do novo membro da familia. Unha vez que tes ben definida e validada a túa principal motivación para incorporar ao animal de compañía, **infórmate sobre o tempo durante o cal se alargarán as túas responsabilidades como coidador**.

Un factor no que poderías fixarte e que pode axudarte a determinar se estás listo para responsabilizarte durante un tempo concreto, é a estimación da **esperanza de vida do animal**.

A continuación, podes consultar uns rangos orientativos con mínimos e máximos:

Cans: 10-13 anos.

Canto máis pequena é a raza do can, máis tempo adoita vivir.

Gatos: 12-18 anos.

Peces: 2-3 anos. Hai especies de peces capaces de vivir máis de 10 anos.

Hámsteres: 2-3 anos.

Cobaías: 4-8 anos.

Coellos: 8-9 anos.

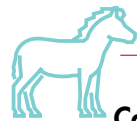
Galiñas: 5-10 anos.

Furóns: 5-10 anos.

Chinchillas: 8-10 anos.

Cabalos: 25-30 anos.

Papagaios: algunhas especies de papagaio, como as cacatúas ou o papagaio guacamaio, poden vivir máis de **50 anos**.

Tartarugas: 20-100 anos ou máis, dependendo da especie.

CAMBIOS NAS TÚAS RUTINAS

Ser responsable dun animal de compañía implicará certos **cambios no teu estilo de vida**. Deberás introducir na túa vida os hábitos relacionados co coidado do teu novo animal de compañía.

A continuación, atoparás algúns exemplos:

- Alimentación rutineira.
- Estimulación diaria e atención, xa sexa en forma de xogo ou cambios e novidades na contorna para asegurar o enriquecemento ambiental.
- Hixiene básica relacionada coas súas necesidades, como o cepillado.
- Os cans necesitan paseos diarios de, polo menos, 20 minutos cada un. Normalmente 2 ó 3 ao día.

- Os gatos necesitan mantemento diario das súas caixas de area.
- Os animais exóticos terán as súas propias necesidades, que ás veces serán únicas á especie ou tipo de animal, e tamén haberá que saber adaptarse a elas.
- Limpeza do ambiente que frecuente o animal, xa sexa unha habitación, unha gaiola, un terrario, un acuario ou un cortello.
- Vixilancia constante no caso de cachorros ou con necesidades especiais.
- Vixilancia regular en caso de enfermidades ou problemas de conduta.

Cabe a posibilidade de que todas estas actividades teñan pouca cabida no teu estilo de vida actual, algo que deberás valorar para tomar a mellor decisión. Ten en conta que a falta de familiaridade coas necesidades dos **animais exóticos** pode sumar un extra de dificultade nesta adaptación, e mesmo convertela en imposible.

Lembra: infórmate moi ben sobre un animal exótico antes de daro paso de incorporalo na túa contorna familiar.

CUSTOS

Durante toda a vida do animal serás responsable de cubrir todas as súas necesidades, e isto implicará certos gastos en manutención, produtos que necesite e servizos de asistencia veterinaria.

No caso dos **cans**, como titular deberás contratar e manter en vigor un seguro de responsabilidade civil por danos a terceiros que inclúa na súa cobertura a todas as persoas responsables do animal.

No caso dos **gatos**, deberás acondicionar o teu fogar ao obxecto de asegurar que o gato non poida precipitarse ao baleiro ou escapar. Para iso deberás instalar distintos elementos como, por exemplo, proteccións para as xanelas e redes para o cerramento de terrazas e balcóns.

Os **animais de compañía de tipo exótico**, como son os réptiles ou as aves, levarán custos máis elevados. Isto débese a que requiren de un tipo de alimentación máis específica, coidados concretos e veterinarios especializados.

Sexa o tipo de animal que sexa, debes ter en conta que de cando en vez xurdirán **urxencias veterinarias** que suporán un gasto adicional.

REQUISITOS LEGAIS

Como responsable dun animal de compañía, e segundo as últimas modificacións da normativa España, terás diferentes obrigacións a cumprir:

- **Obrigacións legais** impostas por comunidades de veciños, ordenanzas municipais ou contratos de aluguer que teñan cláusulas que prohiban a tenencia de animais de compañía no fogar no que resides.
- **Manter e integrar ao animal** no núcleo familiar, cubrindo todas as súas necesidades de maneira respectuosa e sen pór a súa vida en perigo.
- Aplicar como mínimo as **vacinas obrigatorias** no animal, ter a cartilla sanitaria de vacinación actualizada e levalo ao veterinario sempre que sexa necesario.
- **Evitar a reprodución incontrolada**, que só poderán levar a cabo persoas autorizadas na cría de animais de compañía. Isto é especialmente delicado no caso dos pequenos roedores.
- **Identificar e censar ao animal** segundo a normativa vixente na túa Comunidade Autónoma.

NECESIDADES ESPECIAIS

Antes de adquirir a un animal de compañía é importante que esteas ben informado das súas **necesidades, características e condutas específicas**, e te asegures de que serán compatibles co que ti e a túa familia podedes ofrecerlle.

Ás veces, isto consistirá en ter suficiente espazo e tempo para estimulalo, educalo e adestralo de maneira responsable, algo que se volve indispensable no caso dos **cans**. Non cubrir ben estas necesidades do animal pode levar problemas de conduta e de convivencia no fogar.

A cousa pode complicarse aínda máis cando se trata dunha **especie exótica**. Por exemplo, hai persoas que deciden adoptar unha **serpe**, pero non son conscientes das implicacións que ten o manexo deste tipo de animais. Os **papagaios** son outro exemplo, xa que se trata dun animal con características especiais e esixe un espazo ben preparado para el. Ademais, algunhas especies teñen unha esperanza de vida moi longa. Por todo o anteriormente exposto, é importante informarse moi ben e consultar a especialistas antes de dar o paso de incorporar a un animal á túa familia, sobre todo se se trata dunha especie exótica, nas que a escaseza de información pode derivar en experiencias negativas.

De que medios dispoño
PARA ADQUIRIR UN ANIMAL
DE COMPAÑÍA?

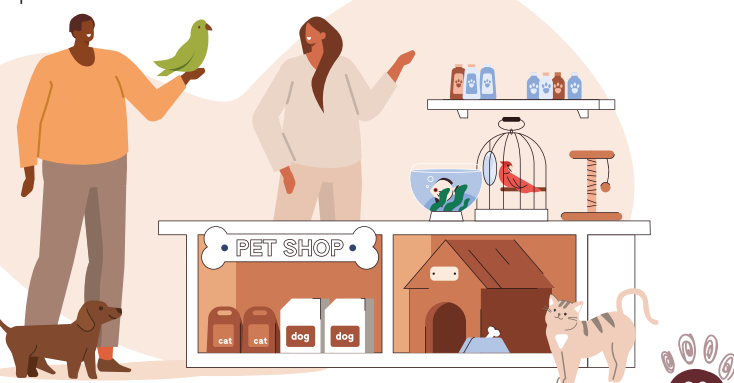
Á hora de buscar incorporar a un animal de compañía no teu núcleo familiar, é moi importante que coñezas os métodos existentes para **tomar a mellor decisión, e facelo sempre de maneira responsable e respectuosa co animal.**

➔ Compra

A **compra** adoita ser a primeira opción que a moitos futuros coidadores vénselle á mente, xa que foi desde hai moitos anos o método tradicional de adquisición de animais de compañía, aínda que non é o único. Nesta sección expoñémoste como funciona todo o proceso.

CRITERIOS PARA UNHA COMPRA RESPONSABLE

Para levar a cabo unha compra responsable, é importante coñecer as pistas para detectar cando un vendedor de animais de compañía e merece a túa confianza. Para iso, é importante verificar os seguintes puntos:

CONTORNA DE CRÍA

En primeiro lugar, é importante sinalar que **sempre debes comprar un animal de compañía nun criador ou tenda autorizados.**

Un aspecto importante á hora de comprar nun criador ou tenda autorizada de animais é que contemple a **posibilidade de visitalo nas súas instalacións** e así comprobar que o animal está en boas condicións. Verificar que cumpre coa lexislación vixente, cubrindo todas as súas necesidades e respectando todos os seus dereitos.

A grandes liñas, aínda que o detallaremos máis adiante, isto consistiría en cumprir cos criterios e sinais de benestar, e sen dúbida algúns serán máis difíciles de contrastar nas especies exóticas:

- ▶ Alimentación de calidade e adecuada á especie.
- ▶ Contorna saudable e hixiénica.
- ▶ Liberdade de movemento do animal dentro da instalación.
- ▶ Ausencia de signos de medo.
- ▶ Boa relación co coidador.
- ▶ Contorna suficientemente estimulante para a especie.

A venda directa de animais a través de **Internet** está prohibida. Nos anuncios verifica que inclúen o número de rexistro de criador ou de núcleo zoolóxico do establecemento e sospeita en caso de prezos excesivamente baixos.

Esixe sempre poder ver aos animais nas instalacións e descarta directamente a aqueles vendedores que esquiven esta proposta.

Sospeita ante as prácticas ou intentos por parte do criador de esconder problemas ou ilegalidades dentro do centro, como, por exemplo, o ofrecemento de cambiar **ao animal por outro igual** en caso de haber problemas, a cambio de non poñer unha reclamación. Outro indicador, bastante habitual, e que é característico dunha orixe ilegal son os baixos prezos de compra, en comparación co prezo de mercado. Presta especial atención se estas prácticas danse durante a compra dunha especie exótica.

CONDICIÓN DO ANIMAL

Por suposto, antes de concretar a compra do animal, **esixe velo en persoa** para asegurarte cal é o seu **estado de saúde e como se comporta.**

Lembra todas as consideracións que valoraches antes de decidirte por comprar ao animal, e considera se a súa conduta se axusta ás túas expectativas.

No caso dos **cachorros**, polo menos no caso dos animais de compañía máis comúns, é importante **asegurarse de que estase criar coa súa nai** durante esta etapa de socialización tan temperá, e que a nai goza de boa saúde, dun comportamento adecuado co criador, cos posibles compradores e cos cachorros. A duración desta etapa dependerá do tipo de animal; en cans e gatos, o conveniente é non separar ao cachorro da nai ata mínimo pasadas as 8 semanas, sen esquecer que o desexable sería esperar ata as 12 semanas. Asegurándose que, durante o proceso, o animal é socializado con outras especies, incluída a humana. Por suposto, haberá que ter o mesmo coidado no caso de animais **exóticos** que teñan a mesma necesidade, tendo sempre en conta os matices de cada especie, e será importante estar atentos a posibles signos de medo mesmo ao propio coidador.

Un criador ben informado sobre a especie, saberá que o final do **período de socialización** do animal pode coincidir ou achegarse ao momento recomendado para separalo da nai. Por iso mesmo, o criador será o primeiro responsable de estimular ao cachorro para que reciba a socialización máis adecuada. O período de socialización é un período sensible durante o cal o animal aprende a relacionarse con outros individuos, tanto do seu mesma especie como doutras especies, cos que se relacionará ao longo da súa vida. Tamén, debe incluír a habituación a sons, obxectos e ambientes estraños para o animal.

A falta dunha socialización adecuada poderá detectarse facilmente comprobando se o animal mostra claros signos de medo ante o criador ou os descoñecidos.

Así mesmo, tamén será importante fixarse noutros aspectos relacionados **coa saúde** do animal, como posibles síntomas de enfermidades (vómitos, diarrea, ollos chorosos, espirros, rabuñadas, mal estado da pelame, delgadeza), parasitos, signos de lesións, problemas nas articulacións, alteracións n o movemento do animal ou áreas da pel con escamas ou chagas.

Lembra que en caso de ter dúbidas sobre o estado do animal podes consultar a un veterinario para pedirlle a súa opinión e detectar así de forma fiable calquera irregularidade ou problema que se che poido escapar como comprador. O vendedor non debería negarse se pretende gañarse a túa confianza. Isto é especialmente sensible no caso dos animais exóticos, cuxas enfermidades poden chegar a ser moi complicadas e custosas de tratar.

DOCUMENTACIÓN EN REGRA

Ademais de comprobar que o animal está ben coidado e convive en unha contorna adecuada, tamén é importante corroborar que o centro ten a **documentación en regra**, xa que, pola contra, podería ser un indicativo da ilegalidade ou falta de profesionalidade e ética do negocio que hai detrás.

Os criadores ilegais máis experimentados teñen diversas estratexias para enganar facilmente a os seus potenciais compradores. Moitas das persoas non se informan adecuadamente antes de comprar e estes negocios saben como aproveitar esta circunstancia para alegar escusas e non achegar a información que lles requiras.

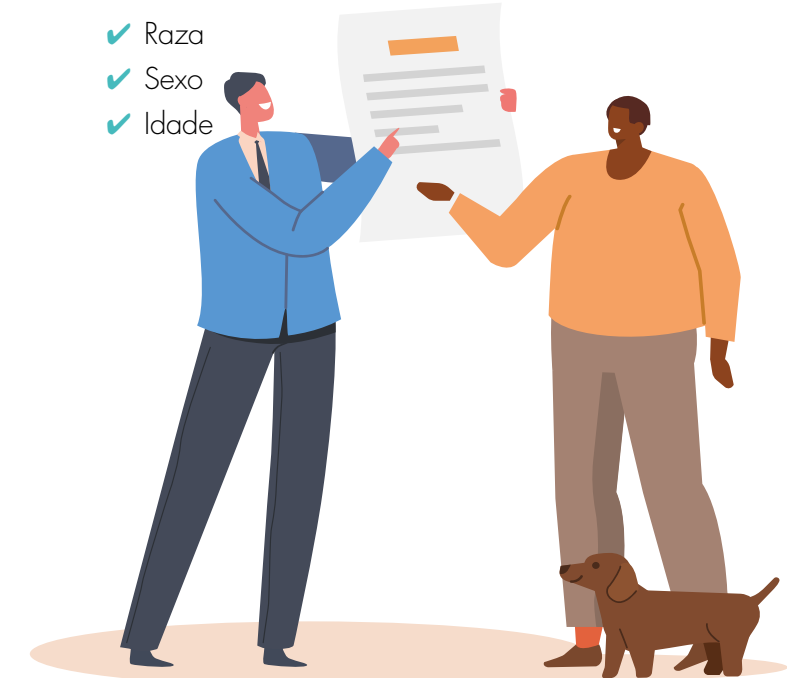
Isto é crucial telo en conta. Nos últimos anos este problema aumentou e mesmo se produciron estafas nas que algúns compradores mal informados adquiriron cachorros do estranxeiro con graves problemas de saúde, que ademais eran vendidos sen vacinar, animais que portaban cartillas de vacinación falsificadas.

Para evitar contratempos de este tipo, é importante que comprobes que todo está en regra, contrastando estes datos:

- ▶ Número de rexistro de núcleo zoolóxico do centro de cría.
- ▶ Documentación que acredite que o animal foi previamente identificado no Rexistro de Animais de Compañía, onde deberá comunicarse a transmisión dentro dos tres días hábiles seguintes á compra.

- ▶ Cartilla sanitaria ou pasaporte oficial do animal, onde consten todas as intervencións veterinarias ata a data, así como tratamentos e vacinas. Posibilidade de corroborar estes datos directamente co veterinario.
- ▶ Contrato de compra-venda válido.
- ▶ Datos completos do animal, que deberán comunicarse ao futuro comprador e que deberán conservarse no centro durante polo menos tres anos:

- ✓ Necesidades para o coidado e manexo
- ✓ Necesidades de atención veterinaria
- ✓ Responsabilidades do comprador/a
- ✓ Características
- ✓ Orixe
- ✓ Nome
- ✓ Raza
- ✓ Sexo
- ✓ Idade

OS RISCOS NA COMPRA

Comprar un can, un gato ou outro animal exótico pode parecer a solución máis sinxela, pero nada máis lonxe da realidade. O certo é que, de non facerse unha compra responsable, existe a posibilidade de levar unha sorpresa en forma de enfermidades **conxénitas, deformidades, problemas de convivencia**, etc. Ademais, corremos o risco de levar a cabo unha compra ilícita en criadores non autorizados nin rexistrados que adoitan ter unha visión irrespectuosa coa natureza do animal e prácticas de malos tratos, ou que atentan directamente coas necesidades máis básicas de benestar, todo por tratar a venda de animais dende unha perspectiva puramente comercial.

Este é un problema que foise acrecentando, sobre todo a través de diversos portais de Internet, onde se practica a **venda ilegal** de animais de compañía aproveitándose dalgúns compradores inexpertos e pouco informados, tanto en gatos e cans como na delicada venda ilegal de animais exóticos proveniente de todas as partes do mundo.

De feito, **o tráfico ilegal** de animais é algo perseguido pola lei debido ao gran dano que fai tanto á sociedade como aos propios animais, que ven obrigados a vivir en situacións que atentan contra os principios de benestar animal.

Entre outras moitas razóns, é por iso polo que **a compra sempre debe facerse de maneira responsable**.

➔ Adopción

O proceso de adopción é a **canle preferida** por moitas familias para incorporar un animal de compañía no seu fogar.

As **entidades de protección animal**, coñecidas popularmente como protectoras ou refuxios, teñen como obxecto do seu labor detectar os casos de abandono ou malos tratos na túa localidade, á vez que traballan en rehabilitar ao animal, para que poida atopar uns novos responsables que lle dean a calidade de vida que se merece, xa sexan cans, gatos ou calquera outro animal exótico apto para a adopción.

Na maioría de municipios do noso país, hai **protectoras e refuxios tanto públicos como privados** a os que podes acudir en caso de estar interesado en adoptar un animal de compañía. Estes centros poden pertencer a concellos ou ser asociacións sen ánimo de lucro legalmente constituídas. Coidan animais nas súas propias instalacións ou en casas de acollida, e fan o labor do control de colonias de gatos na localidade. Ademais, están suxeitas a inspeccións regulares nas que se comproba que todas as instalacións e os protocolos que seguen están en regra, e que se respectan as normas relativas á protección e benestar dos animais.

Cando adoptas nunha protectora ou centro público de protección animal estás a achegar o teu granitode area para **combater** a consecuencia dos **abandonos** na sociedade, e estaslle dando a outro ser vivo a oportunidade de vivir unha vida mellor como animal de compañía.

Para evitar a proliferación descontrolada de camadas non desexadas, que actualmente é a principal causa de abandono no noso país, as protectoras e os centros públicos teñen a obrigaón de esterilizar aos animais. Ademais, seguindo co que establece a lei, nunca se sacrifican animais, salvo en casos de padecementos intratables e que xeren sufrimento no animal.

REQUISITOS DE ADOPCIÓN

Para un animal de calquera especie, sobre todo daquelas que non se domesticaron tanto, como son as exóticas, pode ser moi **estresante o cambio da contorna**. Este é un proceso que, de fracasar e motivar a devolución do animal pode ter **repercusións negativas** no benestar xeral do animal.

É importante que, como aspirante a adoptar, sexas consciente diso mentres pasas por este proceso.

Tal e como mencionabamos na introdución, hai que ter en conta que unha gran parte das devolucións de adopcións adoitan estar causadas por incompatibilidades entre o animal e os novos titulares. Esta incompatibilidade pode deberse á falta de información e previsión do futuro responsable ou por “problemas de conduta” que os adoptantes atopan insalvables e para os que non estaban preparados nin informados. Por iso, para as protectoras é indispensable facer todas as **comprobacións pertinentes** e así asegurarse de que o **animal de compañía** e os **futuros titulares** serán **compatibles**.

Isto pode levar unha serie de cuestionarios, **revisións de documentación e visitas presenciais** no novo contexto de convivencia, que contemplan todos os factores importantes na adopción e que, a miúdo, sorprenden ou ata poden resultar invasoras para os futuros adoptantes que non sexan conscientes de todo o que leva unha adopción responsable.

Algúns das comprobacións ou requisitos máis frecuentes son os seguintes:

- ▶ **Maioría de idade do futuro titular do animal**, demostrando unha mínima madurez emocional para tomar a decisión da adopción.
- ▶ **Comprobante do domicilio**, que busca demostrar de quen é a propiedade do fogar onde se pretende integrar ao animal de compañía. En caso de vivir de aluguer, comprobarase que no contrato non haxa cláusulas en contra da tenencia de animais no devandito domicilio.
- ▶ **Contrato de adopción**, que será necesario asinar e nel estableceranse os dereitos e obrigacións de ambas as partes. En ocasións, tamén se indicarán os requisitos de coidado.
- ▶ **Abono de custos**, en virtude dos custos de mantemento e como doazón á entidade protectora. Ten sempre en conta que os custos de mantemento dun animal exótico serán moito máis elevados, e así se reflectirán neste paso.
- ▶ **Requisitos de coidado específicos do animal de compañía**, que como futuro titular deberás demostrar que podes cumprir. Isto implica revisar aspectos como o teu coñecemento sobre a especie ou o espazo e tempo do que dispós para o seu coidado. Deberás demostrar que tomaches as medidas necesarias que eviten regas ao animal no seu lugar de residencia, como a instalación de proteccións ou redes en

terrazas e xanelas para que os gatos non poidan precipitarse ao baleiro ou escapar.

- ▶ **Esterilización do animal**.
 - ▶ **Compromiso asinado de non abandono**.
 - ▶ **Seguimento periódico do proceso** de adopción mediante visitas presenciais no fogar para facer comprobacións de benestar e coidado do animal.
- Aínda que parezan uns requisitos algo invasores, son moi necesarios para que a entidade se asegure de que todo está en orde. O máis habitual é que todos estes requisitos e comprobacións se realicen ao longo de varios **meses**, o que tamén serve como tempo prudencial para que os posibles titulares poidan estar seguros da decisión de adopción.

Curiosamente, moitas destas comprobacións nin sequera se realizan durante a compra dun animal, o que reforza a idea de que **a adopción é un proceso moito máis exhaustivo** de adquisición dun animal de compañía de calquera especie.

A pesar de cumprir con todos os requisitos anteriormente mencionados, toda entidade protectora diferénciase entre adoptar a un adulto ou a un cachorro reserva o dereito a finalmente decidir non entregar ou retirar o coidado do animal de compañía se o considerase necesario.

DIFERENZA ENTRE ADOPTAR A UN ADULTO OU A UN CACHORRO

Cando chega a hora de adoptar a un animal de compañía, unha das primeiras ideas que adoitan ter os futuros titulares é a de adoptar **a un cachorro ou un gatiño**, por ser unha alternativa máis atractiva en primeira instancia. Pero nas entidades protectoras tamén hai animais adultos que terán menos posibilidades de ser adoptados. Por esta razón, queremos explicar as diferenzas entre adoptar a un can ou gato adulto dun cachorro da mesma especie, con todas as implicacións que ten e para que tipo de familia é máis recomendable.

ADOPTAR A UN CACHORRO

Sexa can, gato ou un animal exótico, hai que ter en conta que un cachorro sempre requirirá **dunha especial dedicación**, a miúdo durante meses. Por iso, é importante dispor de suficiente tempo para poder coidalo ou, como mínimo, contar con persoas de confianza que poidan axudarche durante este proceso.

Hai que ter en conta que un **cachorro** require de moita **paciencia, educación e tempo de socialización**, para asegurarse a mellor convivencia coa familia e con outros individuos de diferentes especies. Estes requisitos fan do cachorro un animal apto para familias con tempo e enerxía suficiente.

No caso dos **cans**, é importante sacalos a pasear unha vez teñan as vacinas indispensables para empezalos a socializar, e os **gatiños** deberán de ter suficientes visitas no fogar para perder o habitual medo aos descoñecidos.

No caso dos animais exóticos, as necesidades nesta etapa serán moito máis dispares entre as distintas especies e o coidador deberá informarse ben consultando a especialistas..

Sobre a **convivencia con outros animais adultos**, as recomendacións varían segundo a especie e o individuo. O máis práctico é **recorrer a un profesional** que poida avaliar as características do animal residente como o seu carácter, sexo, idade, estado de saúde, grao de socialización e conduta fronte a outros animais para avaliar o grao de compatibilidade co novo animal e dar as indicacións pertinentes para asegurar unha nova incorporación exitosa.

Lembra que as **incompatibilidades con outros animais** poden acrecentarse en gran medida no caso dos animais exóticos, que non estarán tan adaptados á vida con seres humanos e moito menos con outras especies animais como cans ou gatos. Mesmo é posible que sexa necesario separar aos animais con algunha barreira física para evitar incidentes no fogar.

Aínda que xa falaremos sobre iso no apartado de conduta, é importante ensinar ao **can** a facer as súas necesidades no seu sitio, e durante a súa etapa de cachorro esta será unha tarefa que requirirá moita constancia.

Ademais, en idades temperás é importante ter un **ambiente estimulante** no que o animal poida explorar, experimentar e poñer a proba todos os seus sentidos. Será grazas a unha estimulación completa que se desenvolverá e crecerá san.

Isto tamén implicará darlle ao animal de compañía suficiente exercicio diario:

- ▶ O que en **cans** implica xogo, atención e paseos.
- ▶ En **gatos** supón ter suficiente xogo e moita atención, razón por a que a miúdo se recomenda adoptar a máis dun á vez (idealmente, en parella), sempre que o animal estea afeito a convivir con outros gatos.
- ▶ En animais exóticos, esta necesidade de estimulación saciarase de diferentes maneiras. Por suposto, será única en cada especie, pero xeralmente estará relacionada co enriquecemento da súa contorna e a interacción e xogo, en caso de tratarse de animais minimamente sociais.

Tamén, pode ser unha opción viable para familias con nenos **pequenos**, a condición de que os menores teñan un grao de desenvolvemento que lles permita entender as instrucións necesarias para interactuar correctamente co animal, se lles eduque coo obxectivo de respectar e tratar ben aos animais e haxa supervisión constante e directa por parte dos adultos.

ADOPTAR A UN ADULTO

No caso dos **cans e gatos adultos**, a situación é distinta. En primeiro lugar, o proceso de adopción pode resultar máis fácil, posto que debido ao paso dos anos o **carácter** do animal estará moito máis **asentado** e será máis sinxelo comprobar a compatibilidade do futuro coidador coa maneira de ser do animal de compañía.

No entanto, hai varios factores que fai falta ter en conta cando se trata de adoptar animais adultos:

- ▶ En primeiro lugar, non por ser adulto un animal de compañía requirirá de menos paciencia que ao adoptar a un cachorro, sobre todo ao principio da convivencia.
- ▶ Moitos dos cans que son rescatados e adoptados nas protectoras sufriron o abandono (e ás veces tamén os malos tratos) dos seus anteriores coidadores, o que, sen dúbida, pode supoñer un trauma para o animal e que o fai máis sensible a volver sufrir a mesma situación. Isto ás veces pode provocar unha **maior dependencia emocional** do animal, sobre todo durante os primeiros días, buscando **apegarse e ata refuxiarse en alguén** que o faga sentir seguro dentro da contorna familiar.
- ▶ O importante para os cans, e tamén para os gatos, é que cando cheguen ao novo fogar teñan un recuncho que sintan **seguro** e seu. Un lugar no que non se lles moleste se necesitan desconectar da intensa experiencia de socialización que vivirán forzosamente durante os primeiros días de convivencia.
- ▶ É importante non esquecer que **os gatos adultos** adoitan ser máis **difíciles de integrar** nun ámbito familiar novo pola súa baixa tolerancia ao cambio de contornas, sobre todo nos que xa haxa outro animal de compañía.

- ▶ Será indispensable proporcionarlles un **agocho onde poidan refuxiarse** e dende onde poidan saír aos poucos cando sentan seguros para empezar a interactuar coa contorna familiar, marcando sempre o seu propio ritmo e sen forzar nada.

En canto aos **cans e gatos sénior**, non son recomendables en casas con menores, sobre todo se o animal padece algún problema de saúde que xere dor, xa que isto reducirá a súa tolerancia ao contacto e as interaccións con eles.

Hai que ter especial coidado no caso **dos animais exóticos** que xa son adultos, posto que algúns, ás veces por non ter un período de socialización durante a súa infancia ben pautado con seres humanos, serán totalmente incompatibles co a vida nunha contorna destas características.

Se non estamos correctamente informados, podemos causar sufrimento ao animal e mesmo poñer en perigo á familia.

Para integrar ao animal de compañía no fogar fará falta seguir uns primeiros pasos e será a túa responsabilidade cubrir as súas necesidades de maneira adecuada. Sobre iso trata xustamente a seguinte sección.

Como coidar correctamente A UN ANIMAL DE COMPAÑÍA

Despois de todo o proceso previo no que decides de maneira responsable se deberías ou non incorporar a un animal de compañía na túa familia, se comprar ou adoptar, se adulto ou cachorro... achégase o momento no que o novo membro da familia chegaráao fogar. Para entón, será importante estar ben **informado** e telo todo **preparado** para así facilitar a adaptación pola que vai ter que pasar.

Nesta sección falarémosche sobre os diferentes aspectos de benestar para procurar cubrir as necesidades do animal de compañía en calquera especie.

No entanto, cabe remarcar que **os primeiros meses serán os máis duros**, porque tanto a túa familia e o seu fogar como o animal terán que estar en harmonía para convivir minimizando ao máximo os conflitos. Isto será necesario para que ambas partes encaixen mellor e a integración sexa moito máis agradable.

Esta necesaria etapa de adaptación varía segundo a especie e a idade. En **cans e gatos**, oscachorros poden aclimatare en poucas semanas ao novo fogar grazas a ser unha exposición temperá na vida do animal, mentres que os animais adultos (e nalgúns cachorros) este período pódese alargar aos 3 meses ou mesmo máis, suxeito a outros factores como as experiencias vitais.

Noutros **animais de compañía máis exóticos**, este período pode ser moito máis curto en especies cognitivamente menos avanzadas (por exemplo, en roedores, peces ou réptiles) ou moito máis longo en especies de natureza contraria á convivencia no fogar.

En cada apartado daremos indicacións concretas para facilitar ao máximo este proceso.

➔ Alimentación

A alimentación que lle proporcione ao animal será a súa fonte principal de enerxía e, por tanto, é a base sobre a que se asentará todo o seu desenvolvemento e a súa saúde.

QUE DARLE PARA COMER?

O máis importante é procurar sempre darlle ao animal de compañía o tipo de alimentación que máis respecte as súas necesidades naturais de consumo. Por iso, idealmente deberías darlle comida elaborada con ingredientes adecuados ao tipo de animal, nunha **dieta** que sexa **completa e equilibrada** seguindo as necesidades nutricionais do animal recomendadas polo especialista.

En o caso **dos cans**, unha opción que cada vez ten mellor acollida é a de elaborar a comida de maneira caseira. Con todo, esta tarefa leva tempo de planificación e dedicación, e tamén entraña riscos se o coidador non está correctamente informado. O recomendable é usala baixo **a supervisión dun veterinario especialista** en nutrición.

Relacionado coa **toxicidade dos alimentos caseiros**, hai que ter coidado porque algúns poden sentarlle mal ou mesmo resultar tóxicos para o animal, sobre todo se son consumidos en grandes cantidades. No caso dos **cans**, por exemplo, é importante evitar que consuman cebola, chocolate, uvas ou noces. Ademais, este tipo de dieta pode presentar riscos relacionados coas parasitosis, como a toxoplasmosis, en caso de utilizar alimentos crús sen cociñar.

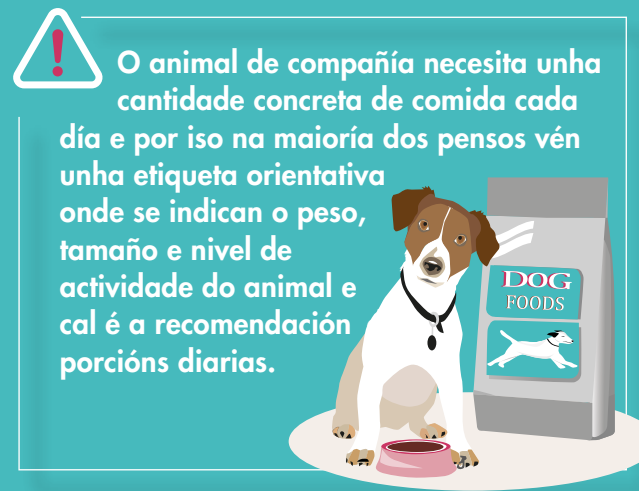
Como alternativa, pode serche útil recorrer a pensos **formulados de alta calidade** que estean creados especificamente para a especie e idade do teu animal de compañía (cachorros, alta actividade, adultos, sénior), xusto co equilibrio de nutrientes que este necesita. Nalgunhas ocasións, existen tamén variantes especializadas en distintas razas.

O caso **dos gatos** é moi similar ao dos cans, pero tamén hai que ter moito coidado no caso dos **animais exóticos**, que non só terán necesidades nutricionais moi específicas que requirirán o consello dun especialista, senón que tamén a alimentación será máis custosa e haberá perigos nutricionais para a súa saúde que non sempre quedan documentados.

DOSIFICACIÓN DA COMIDA

Será importante que **a cantidade diaria** de comida defínala ti como responsable seguindo as **indicacións dos especialistas**, xa que ter un bo control sobre ela asegurará que non se cometan excesos nin indulxencias.

Doutra banda, tamén é importante ter en conta a **frecuencia de alimentación**, que deberá espazar debidamente as comidas e que variará segundo as características do animal.

As pautas recomendadas varían segundo a especie, a idade, a actividade física, o tipo de alimentación e o estado de saúde do animal, por iso, debes **consultar co teu veterinario** de confianza para asegurarte que cobres as necesidades alimenticias do teu animal de compañía.

Se o animal é **un depredador** na súa contorna natural, como ocorre con algunhas especies, haberá que ter especial coidado coas cantidades de alimento que lle son fornecidas, xa que a fame podería desencadear condutas predatorias e problemas de convivencia. Por iso é de vital importancia consultar con un especialista sobre as necesidades nutricionais do teu animal de compañía.

ACCESO Á AUGA

Ademais de todo isto, algo que pode axudar enormemente na dixestión e que tamén é parte das necesidades alimenticias será ter un **acceso constante a auga** ou, na súa falta, a hidratación suficiente, de maneira que o animal non pase sede. Na maioría dos animais, pode ser tan fácil como incluír unha cunca de auga limpa. No caso **dos gatos**, a cunca de auga pode funcionar ben, pero encantaralles poder ter acceso a unha fonte de auga corrente.

Haberá que ter en conta que algunhas especies **animais de tipo exótico** necesitarán consumir máis ou menos auga, e de feito nalgúns casos requirirase de certa humidade mínima no ambiente para estar suficientemente hidratados.

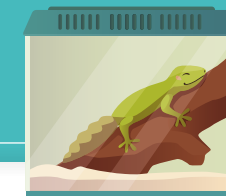

HIXIENE ALIMENTICIA

Ten en conta que o animal, normalmente, terá como o seu único prato o que ti utilices para darlle para comer. Por iso, asegúrate tamén de coidar **a hixiene ao redor da alimentación**. Limpas a miúdo as cuncas ou outros utensilios que o animal utilice para alimentarse, de maneira que a sucidade non acabe entrando no seu organismo de maneira indirecta ou supoña unha fonte de malestar mentres come. Por suposto, isto tamén inclúe ter un control das datas de caducidade dos alimentos, e nunca darllos cando estean en mal estado.

Ademais, asegúrate de que os recipientes non estean feitos de materiais que poidan resultar tóxicos para el. Normalmente, isto será sinxelo de previr **preguntándolle a un especialista**.

Lembra que as especies exóticas poden chegar a ser especialmente sensibles neste contexto, dado que, para elas, a contorna humana é moito máis antinatural que para un can ou un gato e pode supor dificultades para adaptarse aos xermes relacionados con este contexto, mesmo aínda que se tomen todas as medidas de hixiene.

VARIEDADE NA ALIMENTACIÓN

Idealmente, sobre todo **polo seu benestar e riqueza alimenticia**, o mellor será poder ter certa variedade de opcións que o animal poda gozar de cando en vez. Isto será positivo para que o seu corpo pódase afacer á variabilidade de alimentos, no caso de que nalgún momento necesites cambiarlle a dieta e queiras evitar problemas gastrointestinais derivados.

Para lograr os mellores resultados, non só podes optar por alimentalo de maneira caseira ou con penso, tamén existen **comidas húmidas** preparadas no caso de cans **e gatos**, ou mesmo se pode alimentar de cando en vez a través de xoguetes recheos.

Hai que ter especial coidado con que se lle dá para comer a un **animal exótico**, xa que a información sobre alimentación da que dispomos adoita ser máis limitada e debemos restrinxirnos ás indicacións dos especialistas, aínda que poida supor unha alimentación máis custosa.

Mentres haxa un equilibrio na súa dieta, coas proporcións adecuadas de cada compoñente e un bo seguimento do seu peso, saúde e nivel de actividade, o teu animal de compañía crecerá forte e san.

ALIMENTANDO AO RECENTEMENTE CHEGADO

Ao acabar de incorporar a un novo animal de compañía no fogar, é posible que este mostre **falta de apetito** e ata rexeitamento pola comida. En primeiro lugar, hai que ter en conta que esta é unha reacción habitual e que pode durar un ou dous días debido ao shock que pode supor para o animal o seu cambio de fogar, sobre todo en idade adulta.

Aínda que haxa estas reticencias por parte do animal, ti como responsable **non deixes de ofrecerlle comida e auga** para que el aliméntese cando senta cómodo. Se ves algunha fonte de tensión que estea a distraer ou molestando ao animal, trata de minimizalas para que coma tranquilo e sen medo ou ansiedade.

Deberás estar moi pendente de como reacciona o animal e como lle senta a comida.

É posible que detectes certas incompatibilidades do animal coa nova alimentación, algo que tamén pode ser habitual, sobre todo en idades máis temperás, e poderás irte adaptando ás súas necesidades mentres ves como progresa.

En caso de dúbida, sempre será recomendable que **consultes a un veterinario**. El será o que mellor poida orientarte en cada caso e axudará a evitar que unha alimentación desequilibrada leve a problemas como o sobrepeso ou enfermidades derivadas. Tamén pode ser recomendable ir á súa consulta mesmo antes de empezar co proceso de adaptación no fogar para que che oriente sobre os primeiros pasos a dar.

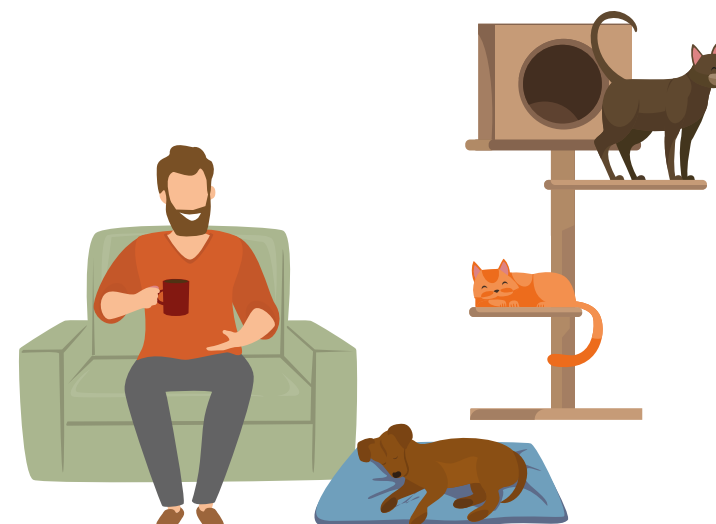
➔ Comodidade

Para un animal de compañía será esencial **atoparse a gusto** no novo ambiente ao que se incorpore, e isto leva requisitos máis concretos que a procura dunha alimentación adaptada á súa especie, completa e equilibrada.

ATOPANDO O LUGAR IDEAL

Primeiro, será fundamental que atopes un **lugar ideal** onde o animal vaia a pasar moitas horas da súa vida, xa sexa descansando na súa cama (no caso de cans **e gatos**) ou como única zona de convivencia (como ocorre con calquera **animal exótico** que necesite terrarios, acuarios ou gaiolas).

O lugar ideal marcarao a especie e os gustos do animal, xa que unha especie máis gregaria como **o can** agradecerá poder ter a súa cama preto dos lugares onde adoiten estar o resto dos membros da familia. No caso **do gato**, o recomendable é proporcionar varios sitios de descanso en diferentes estancias da casa, idealmente en altura (non no chan) e afastados de estímulos que poidan entorpecer o seu soño, como os ruídos ou os cheiros fortes e desagradables.

Para **as especies exóticas**, sobre todo para as engaioladas, tamén é importante que estean colocadas nun lugar de encontro social, onde as podas estimular con interacción (se forma parte das súas necesidades), pero tamén poidan estar tranquilas se o requiren.

Por suposto, estea onde estea, o lugar de descanso deberá ser **cómodo** para o animal, cumprindo tamén cos requisitos de limpeza, iluminación e temperatura que necesite.

En o caso de cans **e gatos** isto pode ser sinxelo controlalo, e ata eles mesmos pódense autoxestionar indo durmir a novos recunchos da casa, pero requirirá de especial atención no caso dalgúns **animais exóticos** que non teñan esta liberdade, e ademais ás veces necesitan cumprir con requisitos máis específicos e delicados, como o ter un nivel mínimo de humidade no seu ambiente.

A comodidade tamén é importante dende o punto de vista dos titulares: a gaiola, terrario, acuario ou cama debe de ter as propiedades adecuadas para ser fácil de limpar e mover en caso de considerarse necesario por calquera eventualidade. Isto tamén facilitará a mobilidade do animal de compañía.

Unha opción, ademais, é engadir múltiples zonas de descanso ou convivencia ao redor do fogar, para que os animais poidan decidir onde prefiren estar en cada momento e así poder xestionar máis facilmente calquera conflito que poida ocorrer.

COMODIDADE DO RECENTEMENTE CHEGADO

Unha vez chegue o novo membro da familia ao fogar, será indispensable que as **zonas de descanso ou de convivencia** (no caso de especies exóticas) xa estean colocadas e definidas. A referencia debería ser ben clara desde o principio, xa que así o animal de compañía poderá crear un primeiro esquema moito máis coherente do fogar e terá asociacións moito máis claras e saberá con máis seguridade onde debe dormir.

Durante o período de adaptación é moi posible que o animal se mostre inquieto, ou que mesmo non descanse en ningún momento. Será importante que ti como responsable procures que sinta cómodo e controis calquera factor que poida resultarlle estresante e que impida que poida baixar a garda e dormir ou sentirse cómodo. No caso dos **animais exóticos**, nalgúns especies será importante non molestalo en exceso e deixar que teña tempo de adaptarse á nova situación.

Todos os períodos de tempo que o animal poida pasar durmindo placidamente no contexto dun novo fogar, serán fundamentais para construír unhas sólidas bases de confianza e convivencia, que aos poucos labrarán a relación contigo e cos demais integrantes da familia.

➔ Saúde

A saúde é outro **aspecto fundamental do benestar** e un dereito en calquera animal, sexa cal for o contexto.

Dado que a responsabilidade dun coidador é a de procurar o mellor tratamento para o animal de compañía, **a maior garantía é levalo ao veterinario** regularmente para confirmar que se atopa en perfecto estado de saúde, e sempre que aparezan signos ou comportamentos anormais.

No caso dos **animais exóticos**, existen especialistas que coñecen mellor as súas patoloxías. En ningún caso deberase medicar ao animal sen o consello dun veterinario.

SÍNTOMAS

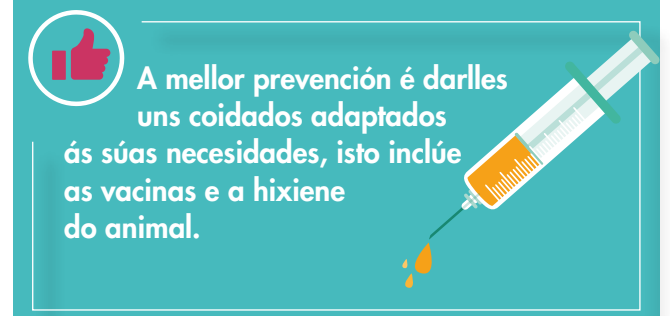
Como debes coidar da súa saúde e ser capaz de responder ante calquera síntoma ocasionado por algún problema ou enfermidade, tes que saber **detectalos a tempo**. Para iso, recomendámosche que te informes debidamente.

Aínda que nalgúns especies exóticas isto pode ser distinto (e deberías de informarte), entre os síntomas máis comúns, que poden facer sospeitar dunha enfermidade ou problema subxacente na maioría das especies, están os seguintes:

- ▮ Cambios no apetito.
- ▮ Vómitos e diarrea reiterados.
- ▮ Sangrados repentinos.
- ▮ Inflamacións na pel.

- ▮ Cambios bruscos na conduta do animal, como aletargamento ou hiperactividade.
- ▮ Alteracións ao facer as súas necesidades, como problemas para facelas, alteracións nos seus costumes ou deposicións cun aspecto diferente ao habitual.
- ▮ Boca e enxivas arroibadas ou en mal estado.
- ▮ Respiración axitada ou moi lenta.
- ▮ Esbirros recorrentes.
- ▮ Cambios de aspecto na pelame ou a pel.
- ▮ Rascado ou acicalado excesivo.
- ▮ Coxeira ao andar.

Ademais da vixilancia do animal, tamén é indispensable procurar garantir a máxima calidade e salubridade do seu ambiente a través da **prevención**.

A mellor prevención é darlles uns coidados adaptados ás súas necesidades, isto inclúe as vacinas e a hixiene do animal.

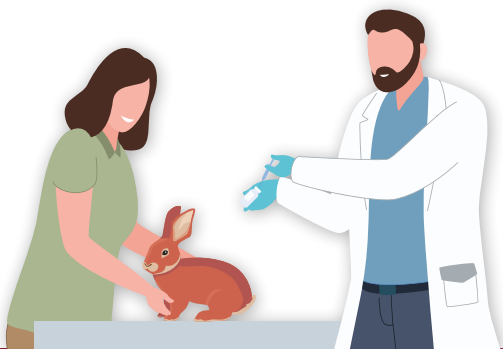
VACINAS

É indispensable que o animal reciba as vacinas nos momentos que o **veterinario che indique** e que estean **reflectidas na súa cartilla sanitaria**. Grazas ás vacinas, sobre todo as **obrigatorias**, pódese protexer ao animal dalgunhas das enfermidades máis problemáticas e letais.

Cabe lembrar que algunhas das enfermidades das que protexes ao teu animal de compañía tamén **poderíanche afectar a ti**, como pode ocorrer coa rabia (presente en cans, gatos e algúns animais exóticos).

Ademais, moitas destas proteccións requirirán que volvas levar ao can, gato ou animal exótico co teu veterinario para seguir volvendo a vacinalo e mantelo así máis seguro fronte a calquera fonte de infeccións e problemas.

Lembra que o custo destes coidados será máis elevado nas **especies exóticas**, e a dispoñibilidade das clínicas veterinarias que podan axudarche será máis reducida, así que aquí a prevención será dobremente delicada e importante.

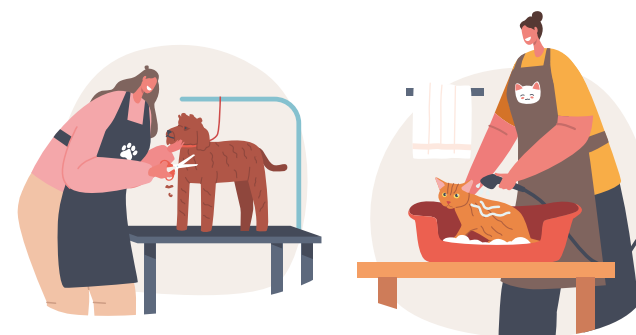

HIXIENE

Será fundamental que teñas en conta todas as necesidades de hixiene que ten o animal de compañía. Os cans e gatos teñen en común moitas destas medidas:

► **Hixiene xeral:** A contorna na que viva o animal debe de estar limpa, libre de contaminantes e perigos, incluíndo accesorios e xoguetes. Non permitas que o fogar e as zonas por onde o animal de compañía adoita transcorrer o tempo, se enchan de excrementos ou calquera outro produto que supoña insalubridade. No caso do **animal exótico**, será importante que escoites os consellos de coidado que che proporcione o especialista. Se vive engaiolado, deberás procurar manter o seu ambiente limpo para evitar calquera contacto con sucidade que sexa nocivo para a súa saúde.

► **Hixiene bucal:** Débese procurar manter unha boa hixiene dental para evitar que se desenvolvan enfermidades. Aínda que o **veterinario** encargarse de revisalo periodicamente e de dar as recomendacións de hixiene que considere necesarias, unha medida que non resulta estresante nin invasora para calquera animal e que pode ser útil para limpar a placa dental consiste en consumir produtos expresamente deseñados para limpar os dentes durante o mastigado.

► **Coidados na pel e pelo:** Nalgunhas especies, como en **cans e gatos**, o cepillado do manto pode ser unha actividade pracenteira e positiva para a saúde do animal, que potencia a muda da pelame do animal cando é necesario. Ademais, a actividade de cepillado é unha boa ocasión para detectar calquera ferida, parasit ou sintomatoloxía relacionada coa pel e a pelame. Tamén se pode recorrer aos baños nos cans coa frecuencia recomendada polos especialistas. Nos gatos non adoita ser necesario. **Nun animal exótico**, dependendo das súas características, este mantemento podería ser moito máis longo, custoso e complexo.

► **Limpeza de oídos:** Os oídos están moi expostos a infeccións, e por iso é importante revisalos de cando en vez para detectar posibles parasitos ou síntomas de otites, como un forte cheiro. Existen produtos xa preparados que poden ser útiles para limpar os oídos sen causarlle moitas molestias ao animal. Ante a dúbida, o mellor será **consultar a un veterinario**.

► **Corte de uñas:** Todos os animais teñen os seus

propios métodos para limarse as uñas de maneira natural: os gatos, poden rascar algunha superficie; os cans, poden escarvar. No entanto, estes mecanismos de limados poden non ser suficientes e as uñas longas poden chegar a converterse en un inconveniente, polo que en calquera especie o cortarlle as uñas pode chegar a ser un requisito. É importante ter en conta a anatomía da uña no animal, usar utensilios deseñados para esta tarefa e evitar causarlles feridas ao cortar por a zona carnosa. En caso de dúbida ou falta de experiencia, o mellor será consultar ou delegar esta tarefa a un **especialista**.

► **Desparasitación:** Como parte dos tratamentos e tamén a prevención de enfermidades, será importante liberar ao teu animal de compañía de calquera parasito interno ou externo. Será o veterinario quen che proporcione as recomendacións en canto a produtos e métodos a utilizar. Tamén, pode ser útil ter coidado coa exposición do animal aos contextos nos que poida verse máis contaminado con parasitos, como poden ser en contornas sucias ou onde adoitan habitar toda clase de insectos. Os animais engaiolados tamén poden estar expostos a este tipo de perigos.

EMPEZANDO CON BOA SAÚDE

Os primeiros meses dun animal de compañía nun novo fogar poden ser os máis delicados en canto á súa saúde, xa que o novo inquilino terá que adaptar tamén o seu sistema inmunitario á comida e ao tipo de xermes que hai na contorna.

Como en moitas outras áreas do coidado animal, a mellor prevención que podes ter como coidador responsable é a de consultar ao veterinario cando teñas dúbidas sobre a saúde do novo membro da familia.

No entanto, ademais de todo o mencionado sobre os seus coidados, será crucial ter en conta estes factores e condicionantes que afectarán a calquera animal recentemente incorporado no ámbito familiar:

► Segue as túas obrigacións sanitarias.

Como coidador, deberás aplicarlle todas as vacinas obrigatorias no caso de que o animal non as teña xa, e seguir todas as recomendacións que che dea o veterinario ao que consultes. Ademais, será recomendable aplicar as vacinas opcionais para darlle a máxima protección posible.

► Vixía o estado de saúde do novo familiar,

de maneira que poidas detectar calquera sintomatoloxía de enfermidades e reaccionar a tempo.

► Reduce a súa tensión.

O período de adaptación pode levar un tempo de tensión leve ou grave, no que o animal non sente a gusto coa contorna. Esta mesma tensión, cando se volve crónica, pode ser causante de baixadas nas defensas e problemas de saúde. Por iso, se ves que o animal sente incómodo coa súa situación, evita custe o que custe expolo a situacións que o fagan empeorar, por exemplo, a sobreexposición aos membros da familia. Obsérvao atentamente durante esta fase e permite que o animal estableza o seu propio ritmo de achegamento, tendo tamén unha zona segura onde el poda esconderse, en caso de necesitalo.

► Seguridade

Para calquera animal de compañía, a seguridade é unha necesidade fundamental e un dereito tanto a nivel físico como psicolóxico.

Os coidadores, do mesmo xeito que o animal, teñen que poder sentirse tranquilos no seu fogar, sabendo que os riscos e as ameazas son mínimos, aínda que sendo conscientes de que non é posible eliminalas do todo.

Á hora de levar a casa un animal de compañía, a seguridade é un dos factores máis importantes para facilitar o duro período de adaptación e para que, tanto ti como os demais membros da familia, vos gañedes a súa confianza.

SEGURIDADE FÍSICA

Hai moitas fontes de perigos que non as vemos a primeira ollada pero que poden supor un risco grande para a integridade e saúde do animal de compañía. É importante que fagas unha **revisión completa do teu fogar** e te asegures de que non haxa nada que poida ocasionarlle danos con ou sen a túa supervisión.

► Xanelas e balcóns:

Moitos cans, gatos e outros animais exóticos senten curiosidade polo que hai alén das xanelas, e isto ás veces pode provocar que un paso en falso ante o baleiro convértase nun accidente que poda ocasionarlle graves lesións ou mesmo a morte. Por iso, é indispensable que o protexa s poñendo barreiras e proteccións.

► Mobles que se moven ou caen:

Calquera animal de compañía pode ter un accidente con algún moble do fogar, xa sexa chocando mentres xoga ou sendo vítima dalgún deslizamento ou caída de mobiliario. É importante asegurarte da estabilidade e seguridade dos mobles que tes no teu fogar.

► Produtos tóxicos:

Existen moitos produtos e alimentos que, de ser ingeridos polo animal de compañía, poden causarlle severos problemas de saúde. Ter a un can, gato ou animal exótico seguro tamén implica afastalo de este perigo. Algúns exemplos son os produtos químicos como

os de limpeza, pinturas ou disolventes. Os cubos de lixo, que adoitan conter comida en mal estado e outros produtos non inxeribles, tamén poden causar serios problemas de saúde. Toda a información que debas saber sobre a toxicidade de alimentos na especie do teu animal de compañía poderá facilitararcha un especialista, algo especialmente importante no caso dos animais exóticos, cos que non estamos tan familiarizados.

- Plantas perigosas:** Hai diversas plantas que poden provocar intoxicación por contacto ou consumo e cuxa recomendación principal é afastalas todo o posible do animal de compañía ou transportalas a outro fogar sen animais. Será importante que esteas ben informado sobre estes perigos, presta especial atención ao visgo ou a famosa flor de Pascua, á hedra, a figueira ou o acivro.

- Perigos por asfixia:** No fogar hai todo tipo de perigos e un dos máis invisibles son os cables e obxectos pequenos que poidan provocar asfixia no animal. Se sabes que adoita levar á boca todo o que atopa no chan (algo común en cachorros) retira todos os obxectos que poidan resultar perigosos ao ser inxeridos ou que mesmo poidan ocasionar lesións no tracto respiratorio ou dixestivo do animal. A asfixia e a deshidratación tamén son consecuencias do exceso de calor, e é importante remarcar que ningún animal debería quedar encerrado nun coche por ningún período de tempo, xa que tan só en 15 minutos a consecuencia pode ser fatal.

- Perigos domésticos:** Se no teu fogar hai diferentes fontes de risco por electrocución ou queimadura, é importante que minimices todos eses perigos ou que, como mínimo, protexas ao animal de compañía impedíndolle o contacto con eles. Desde semanas antes de que se faga efectiva a incorporación do animal, revisa todo o teu fogar en busca de calquera perigo para a súa integridade e retira devandito perigo ou, como mínimo, pon as barreiras necesarias para imposibilitarlle o acceso.
- Outros animais de compañía:** Si, os animais cos que convive tamén poden ser unha fonte de perigo, e será a túa responsabilidade protexer a integridade física de ambos. Xa introducimos a importancia de comprobar a compatibilidade entre os dous animais no período de adopción, especialmente nos animais

exóticos, pero tamén hai que ter en conta a natureza de cada especie, por exemplo, ter no fogar a un animal depredador como unha serpe ou un gato pode supor un perigo para un roedor. Esta protección tamén esténdese a animais de compañía doutras familias cos que o animal poida atoparse fortuitamente durante os paseos, e inclúe a obrigatoriedade de incorporar unha boceira en caso de ser necesario protexer aos demais de posibles incidentes provocados polo teu animal, cando hai antecedentes que demostran este risco.

- Asegúrate de non perdelo:** Aos animais podes protexelos de moitas maneiras, e unha medida de prevención moi eficaz (ademais dun deber) é a de colocarlle unha placa identificativa no collar, co seu nome e un número de teléfono ao que che poidan chamar en caso de perda.

Por suposto, os animais que teñan certos antecedentes de escaparse tamén poden ter un GPS incorporado no collar, a condición de que isto non supoña un estorbo ou perigo para o animal. En contextos de viaxe, o animal debe ir certificado co seu pasaporte correspondente, que dependerá da normativa vixente da localidade á que se pretenda viaxar.

Por suposto, ante calquera accidente que poida causar algún dano ou lesión no animal é importante visitar de urxencia ao veterinario.

PERCEPCIÓN DE SEGURIDADE

Ademais de estar seguro, o animal tamén debe de sentirse seguro no seu fogar. Isto é un dereito e é positivo para o seu benestar mental, o que afecta á súa conduta e inflúe moito na relación que ten o novo familiar coa contorna que o rodea e os seus coidadores. Aquí van todas as claves:

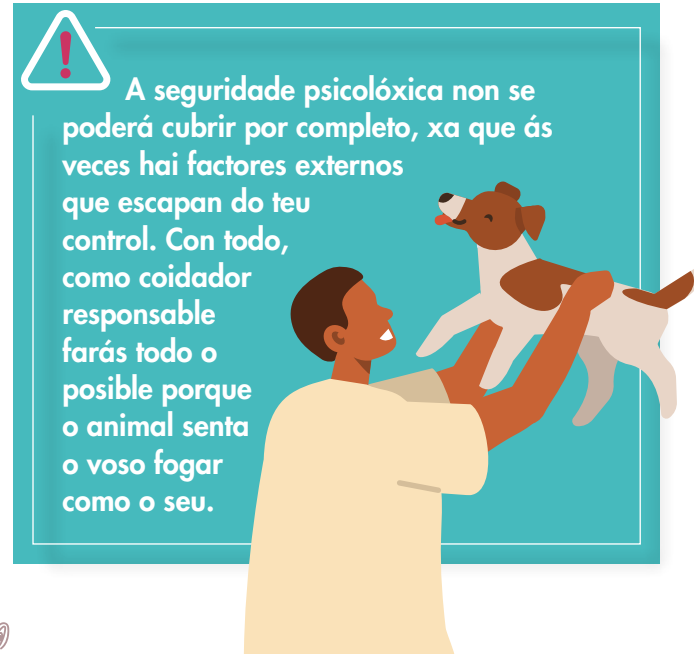
- Zona segura:** A zona segura é un lugar onde o animal sabe que vai estar a salvo porque aí pode esconderse e nunca llo molesta. Caracterízase por ser un lugar tranquilo, o máis illado posible de estímulos molestos, incluíndo á familia e a outras persoas e animais. Para calquera animal é importante dispoñer sempre dunha zona segura. Á hora de chegar ao fogar, asegúrate de que entenda cal é a súa zona e non o molestes cando estea aí nin permitas que ninguén o faga sentirse invadido ou tenso.

- Coidado amable:** A calquera animal de compañía, sexa da especie que sexa, hai que tratalo con amabilidade e **agarimo**. Por tanto, xamais debe recorrerse á violencia, a manipulacións forzadas e inxustificadas, aos berros ou aos golpes de ningunha clase que poidan asustalo ou danalo, nin sequera se a intención é educar ao animal.
- Barreiras fronte a factores estresantes:** Ás veces o feito de dispor dunha **barreira visual ou auditiva** entre o animal e unha fonte de tensión pode marcar a diferenza na tolerancia que este teña ao problema, xa que o amortece e faíno menos ameazante. Por exemplo, nalgúns animais, tamén nos exóticos, pode axudar o feito de tapar o transportador, terrario ou gaiola onde están encerrados para minimizar a sobreestimulación.
- Afastalo dos perigos:** Sufrir calquera incidente que ameace a **integridade física** do animal pode ser unha fonte de medo posterior ao evento, mesmo aínda que o animal non sufrise dor física de ningún tipo.
- Necesidades especiais:** En cada especie hai necesidades concretas que poden cubrirse para mellorar a **sensación de seguridade**, máis aló dos lugares para esconderse. No caso dos **gatos** pode ser útil dispoñer de lugares altos aos que el poida acceder cando o desexe. Un lugar alto proporciona ao animal unha boa vista dos arredores e achégalle unha sensación de maior control sobre o que ocorre na contorna.

Moitas especies exóticas tamén teñen necesidades especiais que lle achegan seguridade. Por exemplo, algunhas especies moi sociais de papagaios necesitan estar sempre acompañados dos seus coidadores para sentirse seguros na contorna, e a súa marcha pode ser un factor moi estresante.

Relacionado coa seguridade psicolóxica do animal, será moi importante (sobre todo en animais como cans e gatos) asegurar que as viaxes ao veterinario sexan o menos estresantes posible. Para logralo, é aconsellable habituar ao animal de compañía á viaxe de maneira progresiva e utilizando un transportador dun tamaño adecuado. En caso de dúbida, sempre será aconsellable pedir asesoramento a un profesional.

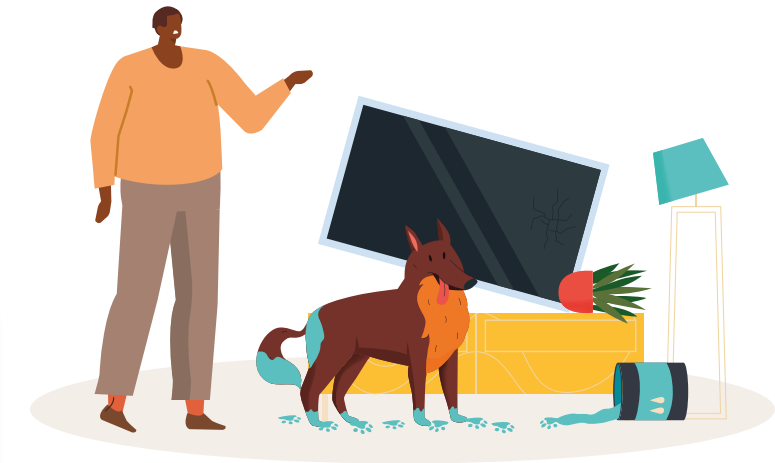
➔ Conduta

Unha gran parte dos problemas de convivencia que pode haber nun fogar débense ás características de conduta do animal.

! É tan importante informarse ben sobre cales son as máis habituais, como ter un fogar preparado para satisfacelas e estratexias para saber como responder a elas.

NECESIDADES ETOLÓXICAS

Hai certas condutas ou actividades que tamén forman parte das necesidades de benestar e nos círculos científicos coñécense como necesidades etolóxicas. Estas son **actividades** que o animal usualmente faría **nunha contorna natural** e que, debido ao novo modelo de vida que representa integralo nun núcleo familiar humano, non sempre poden cubrirse de maneira satisfactoria, o que a miúdo pode causar problemas de convivencia. Por suposto, isto volve ser moito máis complicado de liquidar no caso das especies exóticas, cuxas condutas adoitan ser aínda menos compatibles con ese novo contexto.

! Será importante que te informes sobre as condutas específicas do teu animal de compañía.

Para que sirva de orientación, a continuación, detallamos as **necesidades etolóxicas** que existen de maneira máis **xeneralizada**:

- Exercicio:** Calquera animal, xa sexa can, gato ou animal exótico necesita moverse a diario para exercitar os seus músculos e conseguir que o sangue regue todo o corpo. De feito, tal e como xa comentamos, a inactividade ou aletargamento do animal considérase un posible síntoma de enfermidades ou problemas. Ademais, o exercicio como tal pode supor unha vía de escape para mellorar a xestión do animal en contextos de conflito, é dicir, o exercicio non só é unha necesidade, senón que ademais ten un potencial terapéutico.

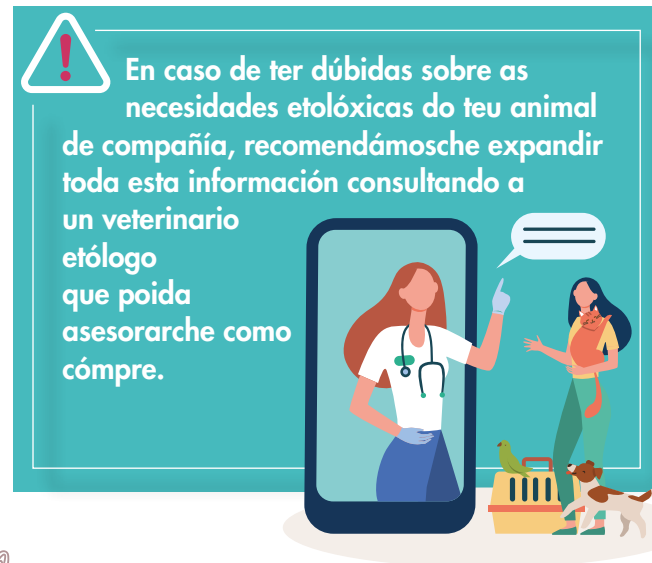
► **Socializar:** Aínda que isto pode variar segundo o individuo, hai moitas especies de animais que se adoitan incorporar no fogar e que teñen un forte compoñente social cunha marxe de condutas que só poden expresarse coa presenza doutro animal da mesma especie. Esta é unha das razóns polas que, por exemplo o can, necesita pasear a diario para socializar con outros cans, os roedores ou as aves de certas especies gozan de un mellor estado de ánimo ao convivir con coespecíficos. Isto cómprese a condición de que o animal estea ben socializado con outros individuos. Se non é así, o feito de tentar que se relacione con outros animais pode ser máis unha fonte de tensión e medo que un beneficio, e nese caso estaría desaconsellado e deberían buscar axuda dun profesional.

► **Exploración:** Relacionado co punto anterior, tamén é importante que o animal dispoña de sistemas e recursos para poder inspeccionar a súa contorna de maneira segura, tanto dentro como fóra de casa. Isto proporciona máis seguridade e confianza no animal, xa que esta é a maneira que ten de entender e familiarizarse coa súa contorna.

► **Xogo:** Unha gran parte das especies animais non só necesitan exercitarse e interactuar con outros animais ou familiares, senón que ademais deben facelo dunha maneira divertida e que supoña unha actividade estimulante por si mesma. Sobre todo, **en cans e gatos**, o xogo é unha actividade indispensable para satisfacer ao animal e de paso afianzar o vínculo co resto de familiares. Ademais, é unha oportunidade fantástica para que o animal exprese moitas

das condutas e instintos que normalmente están inhibidas no contexto habitual e que no xogo pódense relaxar, como é o acto de morder. Nalgunhas **especies exóticas**, como os peixes, o xogo non se adoita dar de maneira directa co coidador, senón que ocorre entre membros da mesma especie ou en interacción coa contorna.

► **Afecto:** O afecto é unha necesidade obvia en moitas especies sociais, e forma parte do tipo de condutas ás que o animal debe exporse e debe poder expresar con naturalidade. Un **can** ou un **gato** que non expresa ningún tipo de afecto polos demais membros da familia pode ser síntoma dalgún problema subxacente relacionado coa relación entre el e os demais membros da familia. Por iso, é importante darlle, non só atención e coidado, senón tamén expresarlle o teu agarimo como coidador.

SOCIALIZACIÓN

Conseguir a adaptación do animal ao fogar non sempre é sinxelo, e a socialización pode **influír** moito tanto **neste proceso** como na conduta que terá o animal.

En calquera especie, a socialización ou socialización é un **período sensible** no cal o animal aprende sobre a súa contorna e interioriza certos patróns de conduta e crea asociacións que marcarán gran parte das súas reaccións e decisións, sobre todo en contextos novos ou pouco coñecidos.

Segundo os **investigadores**, ao final do período de socialización comezan a aparecer signos de medo ante estímulos cos que o animal non se relacionou previamente. Estas **condutas de medo** son indispensables para **evitar** posibles **perigos e mellorar** así as probabilidades de supervivencia. Tamén, a partir dese momento a conduta do cachorro vai modificándose moi paulatinamente cara á dun adulto, proceso que en cans adoita alargarse ata os 2 anos de idade.

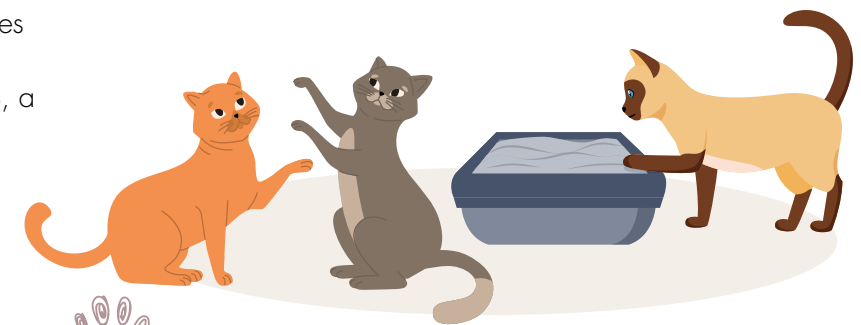
No contexto da convivencia en núcleos familiares con humanos e outros animais, onde se debe buscar **a sintonía entre varias especies**, a socialización é especialmente importante.

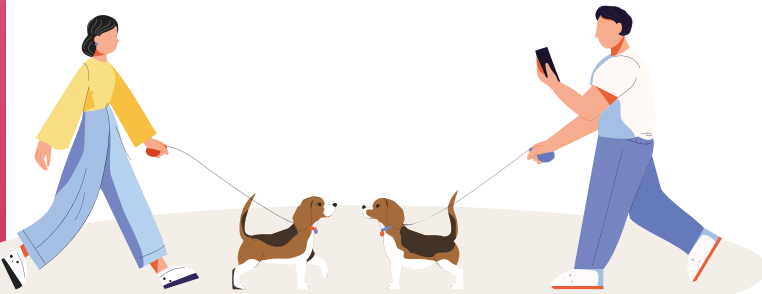

É grazas a unha socialización rica e variada que se pode lograr que un animal de compañía teña unha mellor tolerancia ante os descoñecidos ou o trato dos veterinarios e demais coidados.

Aínda que o **tempo de socialización** varía moito coa especie e é posible socializar a un animal habituándoo a un novo contexto con moita paciencia, é o momento no que máis llo debe expor para evitar que experimenten medo no futuro.

A exposición dun cachorro a novos estímulos adoita realizarse a través do criador ou responsable que o estea coidando durante este temperán período, e consiste simplemente en presentarlle ao animal **todo tipo de estímulos** para que os vexa como algo familiar e normalídeos, o que implica a aparición na vida do cachorro de todo tipo de persoas, ruídos, obxectos e cheiros. Sempre feito de unha forma moi gradual e agradable para o cachorro ou gatiño, xa que as experiencias negativas durante este período teñen unha influencia moi importante sobre a conduta futura do animal. Esta tamén é a razón pola

ENRIQUECENDO A VIDA DO ANIMAL

Non deberías quedarche en tan só cubrir as necesidades que teña o teu animal de compañía, senón que a recomendación sería ir moito máis alá, buscando achegarlle a **mellor calidade de vida** no posible e viable.

que se adoita recomendar sacar aos cans á rúa en canto teñen as vacinas mínimas obrigatorias, xa que a socialización pode previr os problemas xerados por condutas mal xestionadas.

No entanto, cabe destacar que o final do período de socialización non supón un punto de non retorno na posible adaptación do animal de compañía ao novo contexto no que llo pretende incorporar.

Os expertos afirman que un animal con carencias **no proceso** de socialización, polo menos no caso de cans e gatos, pode chegar a adaptarse **razoablemente ben** a o noso tipo de vida, a condición de que os responsables estean dispostos a dedicarlle paciencia, tempo e recursos suficientes para facilitar todo o proceso, acudindo sempre a especialistas que poidan axudar a liquidar calquera inconveniente. No caso dalgúns animais exóticos, isto é bastante máis complicado e a adaptación podería resultar imposible, requirindo ademais a intervención e consello de un especialista.

A idea intrínseca que hai detrás dos enriquecementos, é aproveitar o período de novidade e benestar, que adoita vir despois da incorporación do novo estímulo, para darlle ao animal certa variedade e sumar riqueza a unha contorna empobrecida. Desta maneira, as privacións que poida sufrir compénsanse, aínda que só sexa de maneira temporal.

En termos xerais, poderíamos mellorar aínda máis o ambiente dun animal de compañía coas seguintes recomendacións:

- ▮ **Proporcionar accesorios e complementos**, que poderían resultar un engadido moi interesante na vida do animal se se escollen adecuadamente. Por exemplo, os **rascadores-torre** resultan indispensables para os gatos, xa que lles permiten rascar e poden servir como plataforma elevadora. Outra opción que achega diversión, aínda que require de estreita vixilancia para evitar accidentes, é o uso da **herba gateira**, un estimulante natural que provoca unha conduta de xogo extrema en o gato. Hai que ter en conta que, no caso das **especies exóticas**, a oferta de accesorios e complementos adoita ser moi limitada ou mesmo inexistente, e será responsabilidade do coidador informarse e crear el mesmo este tipo de enriquecementos.
- ▮ **Mellorar a calidade de produtos e coidados**, principalmente na alimentación.

No caso dos animais exóticos, isto tamén pode traducirse nunha renovación do terrario ou gaiola, que (se é conveniente) pode acabar sendo máis grande e cómoda para o animal.

- ▮ **Incorporar máis produtos que acheguen benestar e liberdade de elección** ou autoxestión no animal, o cal pode axudar a cubrir mellor algunhas necesidades etolóxicas. Por exemplo, pode ser boa idea deixar que o **cán** sexa capaz de escoller os seus xoguetes para unha sesión de xogo ou o tipo de comida que lle apetece. Tamén se pode habilitar varias zonas de descanso en zonas onde sola gustarlle estar, desta maneira, garántese a comodidade alá onde queira durmir.

No caso **dos gatos**, pode ser positivo dispor de dous ou máis caixas de area por cada gato, ben separadas en distintos puntos da casa. Desta maneira, o animal poderá facer as súas necesidades en distintos lugares da casa.

Cando se trata de **animais exóticos**, isto ten moita máis variabilidade e dependerá do que beneficie máis a cada individuo ou especie. Por exemplo, hai peces e roedores que poden beneficiarse de ter diferentes instalacións onde estar ou por onde desprazarse, como tubos e demais engadidos, pero isto á súa vez podería supor unha fonte de tensión se non se xestiona adecuadamente.

- **Convivencia positiva con outros animais compatibles**, conseguindo que se divirtan expresando condutas de xogo moito máis variadas, sen necesidade de ter que recorrer sempre a outro familiar ou a diferentes xoguetes. Concretamente **os gatos**, poden estimularse mutuamente de maneira moi completa, por iso adóitase recomendar que se críen en parella desde pequenos.

O mesmo ocorre en moitas outras especies que mostren tolerancia e compatibilidade nas actividades sociais, como son a maioría **dos cans, os roedores** e algúns peixes. Por suposto, tamén hai combinacións que poden resultar compatibles entre distintas especies e que poden convivir perfectamente, formando parte dunha contorna enriquecida.

- **Estimulación máis aló do xogo**: O xogo é unha actividade moi enriquecedora, e é positivo achegarlle ao animal toda clase de estímulos, pero o certo é que algunhas especies de animais de compañía teñen capacidades que van máis

aló da mera necesidade de diversión e que se poderían desenvolver a través doutro tipo de xogos máis difíciles ou avanzados, como son as sesións de adestramento. Isto é algo que se dá, sobre todo, no **adestramento e educación** canina, a través de xogos de intelixencia e de rastrexo.

Lembra que este tipo de ensinamentos deben aplicarse só a través do asesoramento de profesionais capacitados e autorizados para esta actividade. Ademais, é importante que estes profesionais sigan metodoloxías actualizadas e que respecten os dereitos e benestar dos animais en todo momento.

Tamén cabe ter en conta que gran parte **dos animais exóticos** non se poden adestrar ou educar tal e como si é posible cos cans. Os animais exóticos teñen particularidades que os fan incompatibles co ensino de comandos ou dos xogos de intelixencia, aínda que si que é certo que hai algúns casos de éxito neste sentido, pero que requiren moita experiencia, formación e un gran coidado no seu manexo.

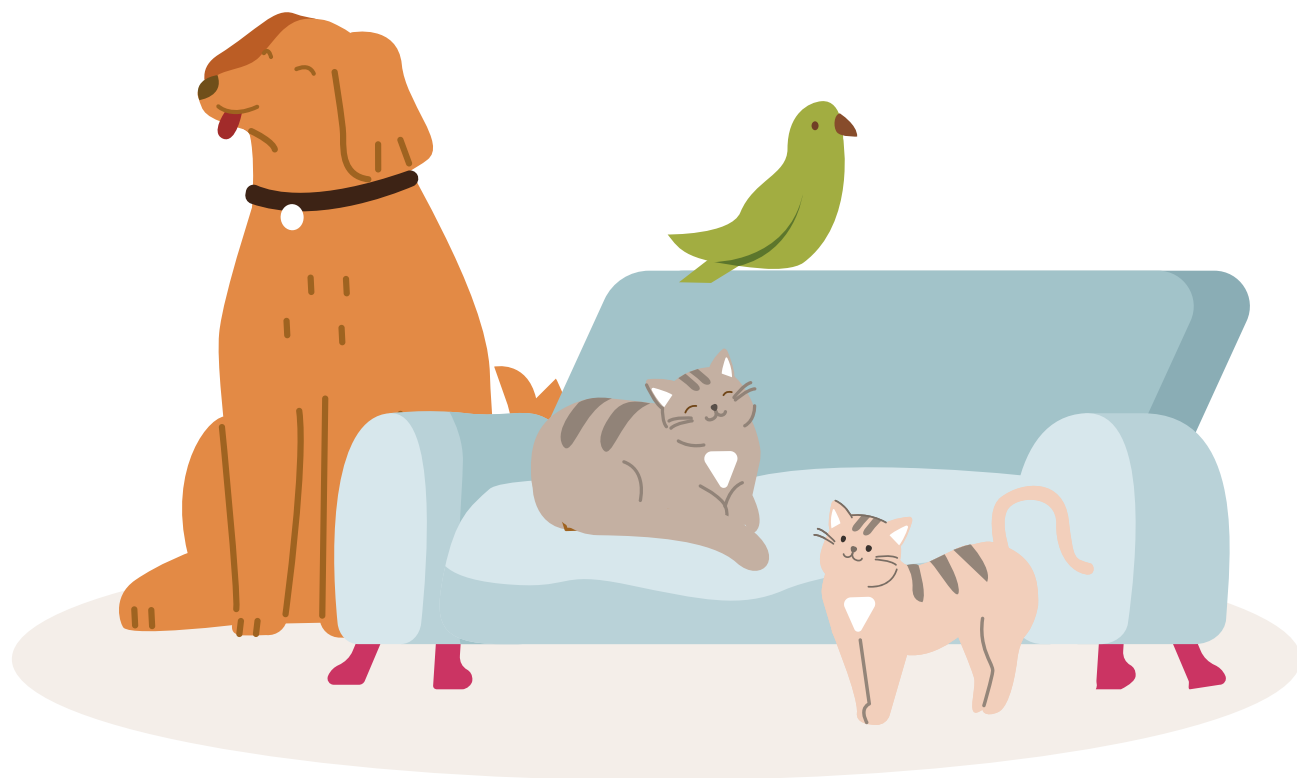
XESTIONANDO PROBLEMAS DE CONVIVENCIA

A pesar de ter todas as necesidades cubertas na contorna familiar, o feito de incorporar a un **animal de compañía** ao fogar pode supoñer certos conflitos de conduta cos que os responsables deberán lidar. É importante ser consciente diso e estar preparado para o momento da incorporación, e isto é especialmente sensible no caso das **especies exóticas**, das que non sempre se coñecen as súas condutas máis problemáticas. Tanto para recentemente chegados como para animais de compañía que xa levan un tempo vivindo no fogar, é importante que os **coidadores e o animal** dispoñan de recursos **suficientes** para xestionar calquera tipo de conflito. Estas son as claves principais:

- **Necesidades etolóxicas cubertas**: En ocasións, os problemas de convivencia do animal poden xurdir por mor de non atender certas necesidades correctamente, como pode ser a necesidade de estimular a mordedura que teñen moitos **cans** desde pequenos, e que acaban desembocando en morder mobles e desgastalos. Esta conduta pódese redirixir cara a ósos, mordedores ou xoguetes, con atención, paciencia e consistencia. É indispensable consultar a un especialista cando se trate dun animal de **compañía exótico**, xa que as súas particularidades conductuais a miúdo serán difíciles de percibir sen experiencia previa.

- **Atención constante**: Estar moi atento a as distintas condutas e necesidades que se expoñan no animal de compañía e adaptar a contorna para mellorar a convivencia, sobre todo durante os primeiros meses tras a chegada.
- **Recorrer a un profesional**: Esta é unha opción viable cando ocorren incidentes ou aparecen condutas para as que os responsables non teñen ferramentas suficientes, mesmo como unha forma de prever a aparición de problemas de conduta e de convivencia. No caso dos exóticos, o papel do especialista será fundamental porque moi poucas persoas están realmente preparadas para coidar deles.
- **Rutinas**: Para calquera animal de compañía é esencial ter certas rutinas con horarios que non varíen nas actividades que se fan cada día, como a hora da alimentación, o xogo ou o paseo. Desta maneira, o animal sente que ten certo control ou seguridade sobre o que pasa á súa ao redor e o que toca facer.

- **Ten en conta á comunidade:** Á hora de ter a un animal de compañía, xa sexa unha nova incorporación ou non, ten sempre en conta cales son as condutas que poida ter o animal que inflúan na calidade de vida de terceiros, como a túa comunidade de veciños. Se no teu núcleo familiar tedes a un **animal exótico**, ten especial coidado con calquera conduta que poida supor unha molestia para os demais, e evita custe o que custe que o animal poida escaparse do fogar e converterse nun perigo na comunidade.

**A tenencia responsable
é un compromiso para toda
a vida do animal
Pénsao!**

Edita: ©Ministerio de Derechos Sociales, Consumo y Agenda 2030

Secretaría General Técnica
<https://cpage.mpr.gob.es/>
NIPO en línea: 233-25-004-X

Diseño e maquetaxe: Grupo Asis Biomedía S.L.